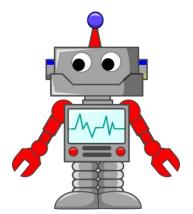
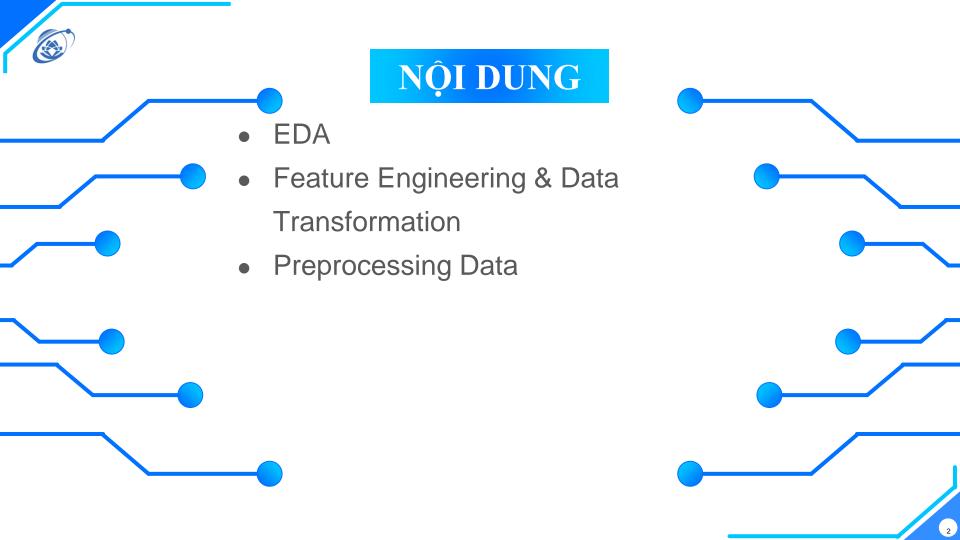
CS116 – LẬP TRÌNH PYTHON CHO MÁY HỌC

Introduction Feature Engineering & Selection

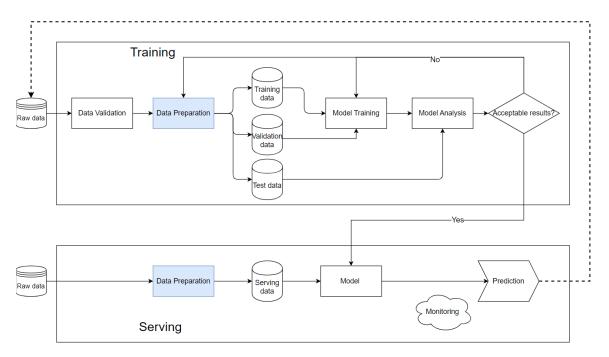

TS. Nguyễn Vinh Tiệp

ML Pipeline

https://machinelearningcoban.com/tabml_book/ch_intro/pipeline.html

Data Validation

- 1. Phát hiện các ngoại lệ
- 2. Xử lý các ngoại lệ (ngoại bỏ, thay thế giá trị)

Ngoại lệ: Các kiểu ngoại lệ khác nhau

Làm sạch dữ liệu - Ngoại lệ

- ☐ Có hai loại ngoại lệ:
 - □ Các ngoại lệ đơn biến: các điểm dữ liệu **có giá trị nằm ngoài phạm vi giá trị dự kiến**
 - ☐ Các ngoại lệ đa biến: có các ngoại lệ **phụ thuộc** vào **mối tương quan** giữa **hai biến**

Làm sạch dữ liệu: Hướng tiếp cận đơn giản

- Một số bước có thể được thực hiện để làm sạch dữ liệu:
 Xóa các giá trị bị thiếu, trùng lặp, ngoại lệ và các hàng/cột không cần thiết
 Lập lại chỉ mục và định dạng lại dữ liệu
 # Drop rows with missing value data.dropna(inplace = True)
 # Re indexing data.set index('column', inplace = True)
 - # Remove duplicates
 data.drop_duplicates()

 # Drop unnecessary columns
 data.drop(columns = [list cols], axis = 1)

 # Drop/Filter unnecessary rows
 - # Drop/Filter unnecessary rows data.drop([0, 1], inplace = True) data[data['column_filter'] == 'abc']

```
# Re indexing
data.set_index('column', inplace = True)
data.reset_index(drop = True)

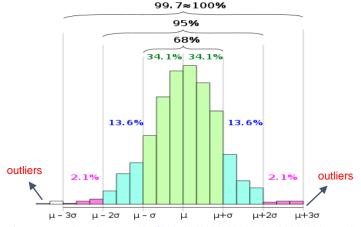
# Re-formatting
data['column'] = data['column'].astype(int)

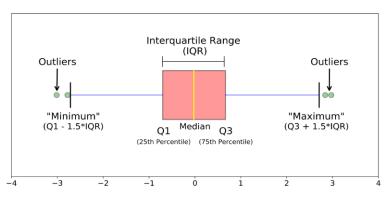
# Correcting inconsistent data
data['column'].replace(old_value, new_value, inplace = True)
```


Dự đoán ngoại lệ như thế nào

- ☐ Phương pháp thống kê:
 - ☐ Phương pháp tính độ lệch chuẩn và trung bình: giới hạn để xác định các giá trị ngoại lê (Gaussian hoặc Gaussian-like)
 - ☐ Phương pháp Interquartile Range (IQR): một thống kê tốt để tóm tắt mẫu dữ liệu phân phối không phải Gaussian

https://en.wikipedia.org/wiki/68%E2%80%9395%E2%80%9399.7_rule

https://github.com/NaysanSaran/stats101/blob/master/

Tự động phát hiện ngoại lệ

- □ Tự động phát hiện ngoại lệ:
 - ☐ Yếu tố ngoại lệ cục bộ (Local Outlier Factor): Xác định các ngoại lệ là xác định vi trí của các mẫu ở xa mẫu khác
 - □ Rừng cách ly (Isolation Forest): Thuật toán phát hiện bất thường dựa trên cây
 - Xác định hiệp phương sai tối thiểu (EllipticEnvelope): Tập dữ liệu theo phân phối chuẩn.
 - One-class SVM : Phát hiện ngoại lệ không được giám sát

Yếu tố ngoại lệ cục bộ - Local Outlier Factor (LOF)

• Thuật toán yếu tố ngoại lệ cục bộ có thể được chia thành bốn phần

K-Distance and K-Neighbors

Nếu k nhỏ thì thuật toán trở nên nhạy cảm với nhiễu và nếu k lớn, nó có thể không nhận ra được các dị thường cục bộ.

Reachability Distance

Biểu thị khoảng cách lớn nhất của hai điểm và khoảng cách-k của điểm thứ hai

Local Reachability Density

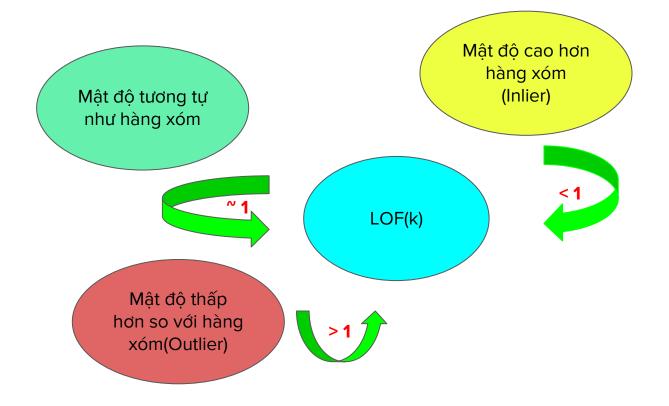
Đề cập đến việc chúng ta cần đi bao xa từ điểm hiện tại để đến điểm hoặc tập hợp điểm tiếp theo

Local Outlier Factor Calculation

Mật độ khả năng tiếp cận cục bộ được tìm thấy được so sánh với mật độ khả năng tiếp cận cục bộ của k hàng xóm gần nhất

LOF: Làm thế nào để phát hiện các ngoại lệ?

- Example
- □ LOF with sklearn

Cleanlab: Công cụ Al tập trung vào dữ liệu tiêu chuẩn

github

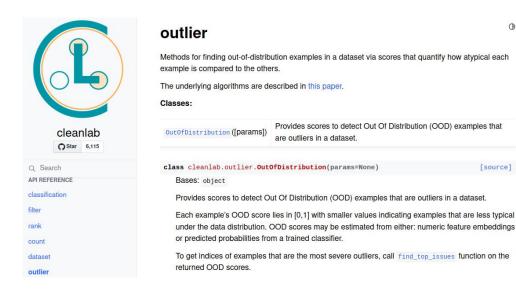

Cleanlab: Tìm mẫu OOD (Out-Of-Distribution)

0

[source]

Source code

Cleanlab: Tìm vấn đề về nhãn

☐ Phát hiện các vấn đề về dữ liệu: ngoại lệ, trùng lặp, lỗi nhãn,...

```
KNN = NearestNeighbors(metric='euclidean')
KNN.fit(X_processed.values)
knn_graph = KNN.kneighbors_graph(mode="distance")
data = {"X": X processed.values, "y": labels}
lab = Datalab(data, label_name="y")
lab.find_issues(pred_probs=pred_probs, knn_graph=knn_graph)
Finding label issues ...
Finding outlier issues ...
Finding near_duplicate issues ...
Audit complete, 357 issues found in the dataset.
lab.report()
Here is a summary of the different kinds of issues found in the data:
    issue_type num_issues
        lahel
      outlier
                     17
near duplicate
Dataset Information: num_examples: 941, num_classes: 5
 ------label issues -----
About this issue:
       Examples whose given label is estimated to be potentially incorrect
    (e.g. due to annotation error) are flagged as having label issues.
```


Data preparation

- Data fusion
- Data cleaning
- Data augmentation
- Data visualization
- Data splitting
- •

Làm sạch dữ liệu – thiếu giá trị

- ☐ Bộ dữ liệu chứa các **giá trị bị thiếu**, thường được mã hóa dưới dạng trống, NaN,..
- ☐ Phương pháp đơn giản:
 - ☐ Bỏ các cột có tỷ lệ thiếu giá trị cao (chẳng hạn như 80%)
 - ☐ Tự động điền giá trị còn thiếu
- ☐ Phương pháp khác

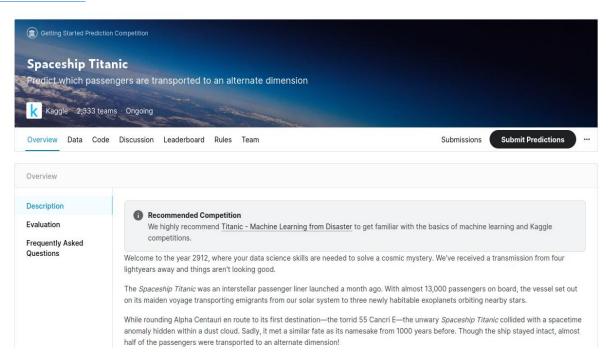
EDA

- Phân tích các đặc trưng chính của dữ liệu
- Mô tả bằng số liệu, biểu đồ thống kê hoặc trực quan hóa dữ liệu

EDA: Ví dụ về dữ liệu

☐ Dataset link

Data loading

Tải dữ liệu và in ra màn hình các dữ liệu đầu tiên

	Survi	ved	Pclass	Name	Sex	Age	SibSp	Parch	Ticket	Fare	Cabin	Embarked
Passen	gerId											
1		0	3	Braund, Mr. Owen Harris	male	22.0	1	0	A/5 21171	7.2500	NaN	S
2		1	1	Cumings, Mrs. John Bradley (Florence Briggs Th	female	38.0	1	0	PC 17599	71.2833	C85	С
3		1	3	Heikkinen, Miss. Laina	female	26.0	0	0	STON/O2. 3101282	7.9250	NaN	S
4		1	1	Futrelle, Mrs. Jacques Heath (Lily May Peel)	female	35.0	1	0	113803	53.1000	C123	S
5		0	3	Allen, Mr. William Henry	male	35.0	0	0	373450	8.0500	NaN	S

Các loại dữ liệu

Có 2 loại dữ liệu chính:

- Numerical data: dữ liệu dạng số
- Categorical data: dữ liệu dạng phân loại

	Survived	Pclass	Name	Sex	Age	SibSp	Parch	Ticket	Fare	Cabin	Embarked
PassengerId						•					
1	0	3	Braund, Mr. Owen Harris	male	22.0	1	0	A/5 21171	7.2500	NaN	s
2	1	1	Cumings, Mrs. John Bradley (Florence Briggs Th	female	38.0	1	0	PC 17599	71.2833	C85	С
3	1	3	Heikkinen, Miss. Laina	female	26.0	0	0	STON/O2. 3101282	7.9250	NaN	s
4	1	1	Futrelle, Mrs. Jacques Heath (Lily May Peel)	female	35.0	1	0	113803	53.1000	C123	s
5	0	3	Allen, Mr. William Henry	male	35.0	0	0	373450	8.0500	NaN	S

Kiểm tra các đặc trưng thống kê

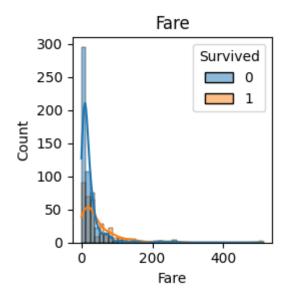
1 df_train.describe()

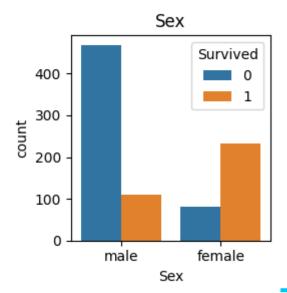
	PassengerId	Survived	Pclass	Age	SibSp	Parch	Fare
count	891.000000	891.000000	891.000000	714.000000	891.000000	891.000000	891.000000
mean	446.000000	0.383838	2.308642	29.699118	0.523008	0.381594	32.204208
std	257.353842	0.486592	0.836071	14.526497	1.102743	0.806057	49.693429
min	1.000000	0.000000	1.000000	0.420000	0.000000	0.000000	0.000000
25%	223.500000	0.000000	2.000000	20.125000	0.000000	0.000000	7.910400
50%	446.000000	0.000000	3.000000	28.000000	0.000000	0.000000	14.454200
75%	668.500000	1.000000	3.000000	38.000000	1.000000	0.000000	31.000000
max	891.000000	1.000000	3.000000	80.000000	8.000000	6.000000	512.329200

Đồ thị thống kê

Sử dụng thư viện matplotlib hoặc seaborn để vẽ đồ thị

Các kiểu phân tích dữ liệu bằng cách thăm dò

- □ Có ba loại EDA chính
 - □ Phân tích đơn biến
 - □ Phân tích hai biến
 - □ Phân tích đa biến

Phân tích đơn biến

- □ Phân tích dữ liệu của chỉ một biến (đặc trưng/cột)
- □ Phân tích đơn biến không dùng biểu đồ
 - □ Trung tâm dữ liệu (Central Tendency): đề cập đến giá trị nằm ở vị trí trung tâm hoặc khu vực giữa của dữ liệu (các tham số ước lượng: trung bình, trung vị, mode).
 - □ Phạm vi: Sự **khác biệt** giữa giá trị **tối đa** và **tối thiểu** trong dữ liệu
 - □ Phương sai và độ lệch chuẩn

Phân tích đơn biến không dùng biểu đồ

☐ Tính trung bình, Độ lệch chuẩn, giá trị nhỏ nhất, lớn nhất và phân vị thứ nhất (first quartile), phân vị thứ ba (third quartile), trung vị của các cột số trong tập dữ liệu.

1 df_train[['Survived','Pclass','Age','SibSp','Fare']].describe()

	Survived	Pclass	Age	SibSp	Fare
count	891.000000	891.000000	714.000000	891.000000	891.000000
mean	0.383838	2.308642	29.699118	0.523008	32.204208
std	0.486592	0.836071	14.526497	1.102743	49.693429
min	0.000000	1.000000	0.420000	0.000000	0.000000
25%	0.000000	2.000000	20.125000	0.000000	7.910400
50%	0.000000	3.000000	28.000000	0.000000	14.454200
75%	1.000000	3.000000	38.000000	1.000000	31.000000
max	1.000000	3.000000	80.000000	8.000000	512.329200

Thực hiện bởi Trường Đại học Công nghệ Thông tin, ĐHQG-HCM

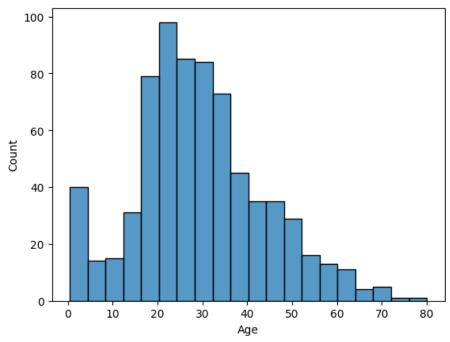

Phân tích đơn biến

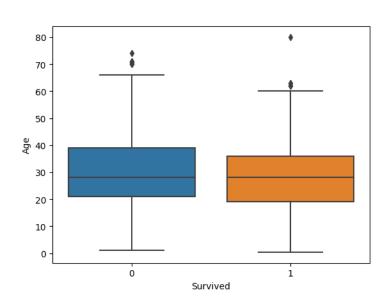
- □ Phân tích đơn biến sử dụng biểu đồ
 - □ Biểu đồ tần suất (Histogram): Biểu đồ dạng thanh trong đó **tần số của dữ liệu** được biểu thị bằng các thanh hình chữ nhật
 - □ Biểu đồ mật độ: giống như một phiên bản **mượt mà hơn** của **biểu đồ tần suất**
 - □ Box-plot: Ở đây thông tin được thể hiện dưới dạng các hộp (giá trị nhỏ nhất, phân vị thứ nhất (first quartile), trung vị (median), phân vị thứ ba (third quartile), giá trị lớn nhất)

Histogram & Box plot

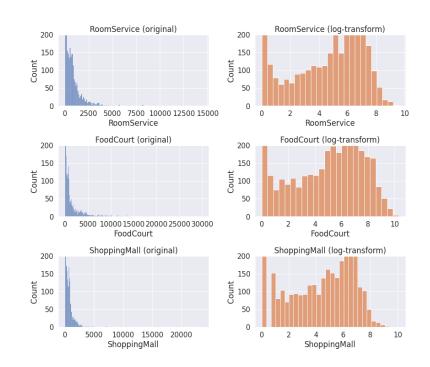
Biểu đồ tần suất về tuổi

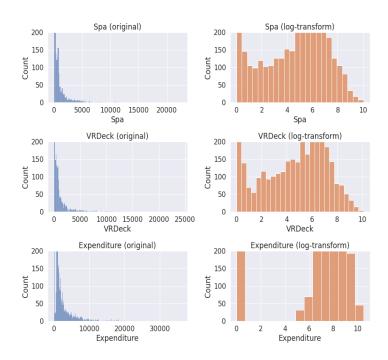

Box-plot của tuổi

Ví dụ về phân tích đơn biến

Phân tích hai biến

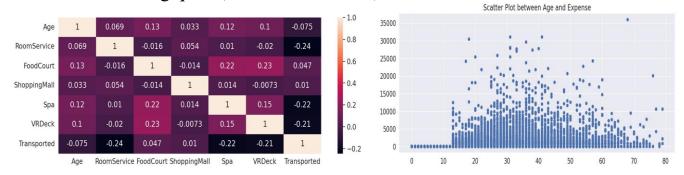
- ☐ Phân tích hai biến: xác định xem có tồn tại mối liên hệ thống kê giữa hai biến hay không
- ☐ Có ba loại chính:
 - ☐ Phân tích dạng số-số
 - ☐ Phân tích dạng số-phân loại
 - ☐ Phân tích dạng phân loại-phân loại

Phân tích dạng số - số

- ☐ Khi cả hai biến được so sánh đều có dữ liệu số
- ☐ Một số phương pháp trực quan có thể được sử dụng:
 - ☐ Biểu đồ phân tán (Scatter plot): được sử dụng để thể hiện mọi điểm dữ liệu trong biểu đồ
 - ☐ Biểu đồ cặp (Pair plot)
 - ☐ Ma trận tương quan (Correlation matrix)

Ma trận tương quan kết hợp bản đồ nhiệt

Biểu đồ phân tán giữa tuổi và chi tiêu

Phân tích dạng số - phân loại

- ☐ Khi một biến có kiểu số và biến khác là biến phân loại
- ☐ Bạn có thể nhóm lại để sắp xếp dữ liệu thành các nhóm tương tự. Các hàng có cùng giá trị trong một cột cụ thể sẽ được sắp xếp thành một nhóm với nhau

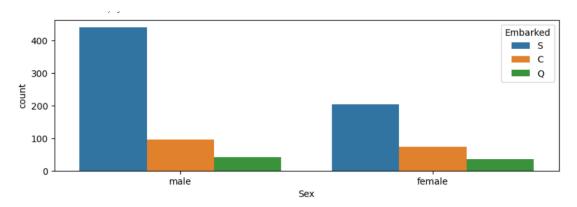
		Pclass	Age	SibSp	Parch	Fare
Survived	Embarked					
0	С	2.200000	33.666667	0.253333	0.253333	35.443335
	Q	2.936170	30.325000	0.510638	0.276596	13.335904
	s	2.545667	30.203966	0.611241	0.348946	20.743987
1	С	1.634409	28.973671	0.494624	0.451613	79.720926
	Q	2.866667	22.500000	0.300000	0.000000	13.182227
	s	1.967742	28.113184	0.493088	0.539171	39.547081

Thực hiện bởi Trường Đại học Công nghệ Thông tin, ĐHQG-HCM

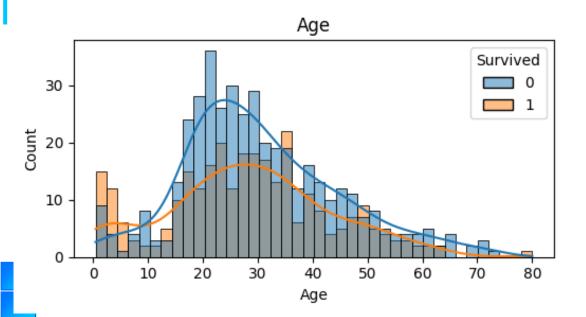
Phân tích dạng phân loại – phân loại

- ☐ Khi cả hai biến đều có tính phân loại
- ☐ Một số phương pháp trực quan có thể được sử dụng:
 - □ Biểu đồ cột xếp chồng (Stacked Bar Chart hay Segmented Bar Chart)
 - □ Biểu đồ cột tạo cụm (Cluster Bar Chart)

Phân bố của giới tính và cảng khởi hành

Một số công cụ Automatic EDA

□ Comparison notebook

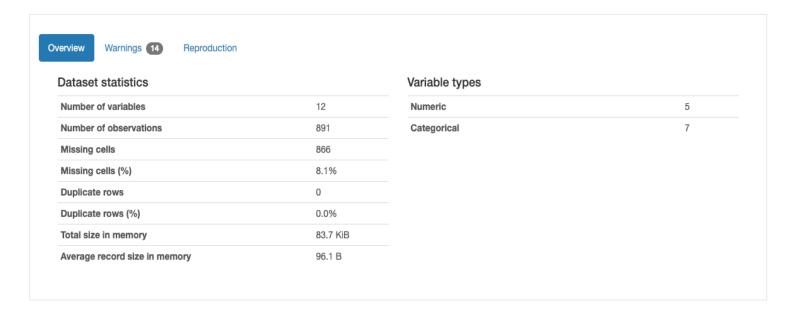
Ưu điểm của Automatic EDA tools

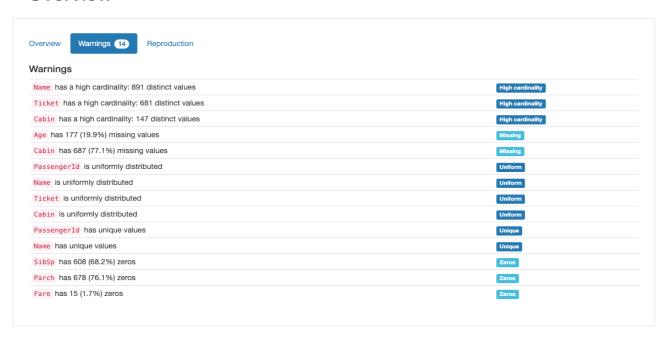
Pandas Profiling

Overview

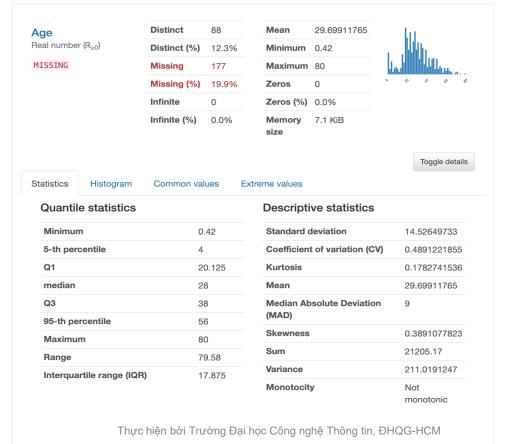
Overview

Pandas profiling

Thiếu giá trị

Pandas profiling

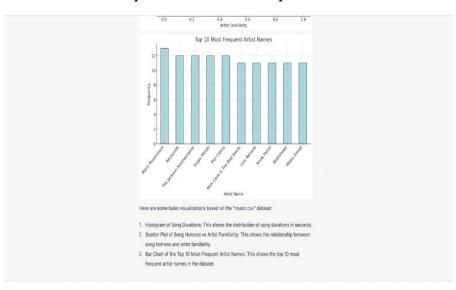
Sự tương quan

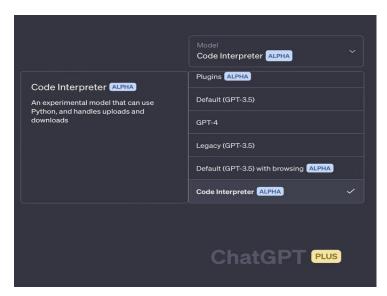

Pandas profiling Trình thông dịch

☐ Thực hiện phân tích và trực quan hóa dữ liệu

Regenerate response

Pandas Al

- ☐ Pandas AI là một thư viện Python bổ sung các khả năng AI tổng quát cho Pandas
- Làm cho Pandas có thể trò chuyện, cho phép bạn đặt câu hỏi về dữ liệu của mình
- ☐ Github: link

Installation

pip install pandasai

Tiền xử lý Dữ liệu

Xử lý các giá trị bị thiếu và ngoại lệ

Các loại giá trị bị thiếu

Dữ liệu bị thiếu về mặt cấu trúc

Những giá trị này bị thiếu vì lẽ ra chúng không tồn tai.

Dữ liệu thiếu hoàn toàn ngẫu nhiên MCAR (Missing Completely At Random)

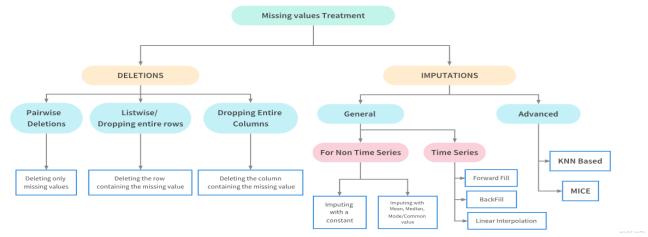
Các giá trị bị thiếu xảy ra hoàn toàn ngẫu nhiên.

Dữ liệu thiếu ngẫu nhiên MAR (Missing At Random) Giả định ở đây là các giá trị còn thiếu có liên quan phần nào đến các quan sát khác trong dữ liệu. Dữ liệu thiếu không ngẫu nhiên NMAR (Not Missing At Random) Các giá trị còn thiếu ở đây có nguồn gốc không phải ngẫu nhiên mà có chủ ý

Xử lý các giá trị bị thiếu

- Các cách tiếp cận chính để xử lý vấn đề thiếu giá trị:
 - ☐ Bằng cách loại bỏ
 - ☐ Bằng cách thay thế: <u>sklearn-imputation of missing values</u>
 - Các mô hình (Công cụ ước tính) có thể xử lý giá trị NaN
 - Cách tiếp cân khác: tạo cột mới chứa thông tin có giá trị bị thiếu

Loại bỏ theo danh sách

- □ Loai bổ theo danh sách
 - ☐ Loại bỏ toàn bộ hàng hoặc cột chứa giá trị còn thiếu
 - Phương pháp này đơn giản nhưng có thể dẫn đến mất dữ liệu nếu giá trị bị thiếu không phải là MCAR.

Loại bỏ theo cặp

- Loai bổ theo căp
 - Dược sử dụng khi giá trị là MCAR hoặc MAR. Trong quá trình loại bỏ theo cặp, chỉ những giá trị còn thiếu mới bị loại.
 - Phương pháp này tối đa hóa dữ liệu được sử dụng trong phân tích nhưng có thể dẫn đến kết quả không nhất quán nếu việc thiếu dữ liệu không phải là ngẫu nhiên.

Thay thế đặc trưng đơn biến

 Các giá trị bị thiếu có thể được thay bằng một giá trị hằng số được cung cấp hoặc sử dụng số liệu thống kê (trung bình, trung vị hoặc giá trị thường xuyên nhất) của mỗi cột chứa các giá trị bị thiếu.

```
# imputing with a constant
from sklearn.impute import SimpleImputer
train_constant = train.copy()
#setting strategy to 'constant'
mean_imputer = SimpleImputer(strategy='constant') # imputing using constant value
train_constant.iloc[:,:] = mean_imputer.fit_transform(train_constant)
train_constant.isnull().sum()
from sklearn.impute import SimpleImputer
train_most_frequent = train.copy()
#setting strategy to 'mean' to impute by the mean
mean_imputer = SimpleImputer(strategy='most_frequent')# strategy can also be mean or median
train_most_frequent.iloc[:,:] = mean_imputer.fit_transform(train_most_frequent)
```


Thay thế đặc trưng đa biến

- Một chiến lược để gán các giá trị bị thiếu bằng cách mô hình hóa từng đặc trưng có giá trị bị thiếu dưới dạng hàm của các đặc trưng khác theo kiểu vòng tròn.
- Nó thực hiện nhiều phép hồi quy trên mẫu dữ liệu ngẫu nhiên, sau đó lấy trung bình của các giá trị hồi quy và sử dụng giá trị đó để thay thế giá trị còn thiếu.

```
from sklearn.experimental import enable_iterative_imputer
from sklearn.impute import IterativeImputer
train_mice = train.copy(deep=True)

mice_imputer = IterativeImputer()
train_mice['Age'] = mice_imputer.fit_transform(train_mice[['Age']])
```


Thay thế bằng phương pháp K-Nearest Neighbor

- ☐ Thay thế các giá trị còn thiếu bằng cách sử dụng phương pháp K-Nearest Neighbors.
- ☐ Mỗi đặc trưng bị thiếu được gán bằng cách sử dụng các giá trị từ n_neighbors hàng xóm gần nhất có giá trị cho đặc trưng đó.
- Đặc trưng của các hàng xóm được tính trung bình đồng đều hoặc có trọng số theo khoảng cách đến từng hàng xóm.

```
train_knn = train.copy(deep=True)
```

```
from sklearn.impute import KNNImputer
train_knn = train.copy(deep=True)

knn_imputer = KNNImputer(n_neighbors=2, weights="uniform")
train_knn['Age'] = knn_imputer.fit_transform(train_knn[['Age']])
```


Thay thế cho dữ liệu chuỗi thời gian

- ☐ Các kỹ thuật tính toán cơ bản:
 - Điền theo phía trước: Thay thế NaN s bằng giá tri được quan sát lần cuối
 - Diền theo phía sau: Thay thế NaN bằng giá trị được quan sát tiếp theo
 - ☐ Phương pháp nội suy tuyến tính df.fillna(method = 'ffill', inplace = True)

df.fillna(method = 'πill', inplace = True)
df.fillna(method = 'bfill', inplace = True)
df.interpolate(limit_direction = "both", inplace = True)

2015-02-24	6.05
2015-02-25	0.81
2015-02-26	NaN
2015-02-27	NaN
2015-02-28	NaN
2015-03-01	1.32
2015-03-02	0.22

2015-02-24	6.05
2015-02-25	0.81
2015-02-26	0.81
2015-02-27	0.81
2015-02-28	0.81
2015-03-01	1.32
2015-03-02	0.22

NaN
NaN
NaN
NaN
209.0
328.0

2015-01-25	209.0
2015-01-26	209.0
2015-01-27	209.0
2015-01-28	209.0
2015-01-29	209.0
2015-01-30	328.0

2015-02-24	6.05	2015-02-24	6.0500
2015-02-25	0.81	2015-02-25	0.8100
2015-02-26	NaN	2015-02-26	0.9375
2015-02-27	NaN	2015-02-27	1.0650
2015-02-28	NaN	2015-02-28	1.1925
2015-03-01	1.32	2015-03-01	1.3200
2015-03-02	0.22	2015-03-02	0.2200

Forward Fill

Back Fill

Linear Interpolation

Phương pháp thay thế: Ưu điểm và nhược điểm

<u> </u>		
Phương pháp	Ưu điểm và nhược điểm	
Thay thế đặc trưng đơn biến (mean/median/mode)	 Thay thế giá trị còn thiếu bằng giá trị trung bình, trung vị hoặc xuất hiện thường xuyên nhất của dữ liệu có sẵn cho biến tương ứng. 	
Thay thế giá trị hằng số	 Thay thế giá trị còn thiếu bằng một giá trị không đổi, ví dụ: "không xác định" đối với các biến phân loại. 	
Thay thế bằng phương pháp K- Nearest Neighbors	 Thay thế giá trị bị thiếu bằng giá trị trung bình hoặc thường xuyên nhất của K lân cận gần nhất trong không gian đặc trưng. Phương pháp này có thể cung cấp các phép thay thế chính xác hơn nhưng có thể tốn kém về mặt tính toán đối với các tập dữ liệu lớn. 	

Phương pháp thay thế: Ưu điểm và nhược điểm

Phương pháp	Ưu điểm và nhược điểm
Phép nội suy tuyến tính	 Thay thế giá trị bị thiếu bằng giá trị được nội suy tuyến tính dựa trên các điểm dữ liệu không bị thiếu lân cận. Giả sử mối quan hệ tuyến tính giữa các điểm dữ liệu và có thể không phù hợp với tất cả các loại dữ liệu
Thay thế bằng phương pháp hồi qui	 Ước tính giá trị còn thiếu bằng cách khớp mô hình hồi quy sử dụng các biến khác làm yếu tố dự đoán. Cung cấp các phép thay thế chính xác hơn nhưng có thể gây ra hiện tượng đa cộng tuyến và quá khớp nếu các giá trị được gán có mối tương quan cao với các yếu tố dự đoán khác.
Thay thế dựa trên mô hình	 Sử dụng mô hình ML để ước tính các giá trị còn thiếu dựa trên dữ liệu được quan sát. Phương pháp này có thể cung cấp các phép thay thế có độ chính xác cao nhưng có thể phức tạp hơn và tốn kém hơn về mặt tính toán.

Giảm dữ liệu

- ☐ Giảm dữ liệu mà không mất thông thin
- ☐ Đường dẫn để thảo luận: How to Reduce Data Size (50GB to 6GB)
- ☐ Memory Trick: Reduce Memory 8x or 16x
- ☐ Hàm giảm bộ nhớ: pandas reduce memory function

Giảm dữ liệu step by step

Kiểu dữ liệu	Hướng tiếp cận
Chuỗi ID (String ID)	(chuỗi có độ dài 64 sử dụng 64 byte mỗi hàng) → chuyển đổi int32 hoặc int64 chỉ sử dụng 4 byte hoặc 8 byte (ví dụ: ID khách hàng,)
Thời gian (Datetime)	Giảm 10 byte xuống còn 3 byte: ngày theo thời gian (chuyển đổi bằng cách sử dụng gấu trúc pd.to_datetime())
Phân loại (Categorical)	Giảm 88 byte xuống còn 11 byte: cột phân loại (chuyển đổi thành int8)
Dạng số (Numerical)	Giảm 1416 byte xuống còn 353 byte (float64 thành float32,)

HổI ĐÁP